

Alkoholpolitiske retningslinjer for Rakkestad kommune 2020-2024

Saksnr. 20/384   Journalnr. 4164/20   Arkiv U60   Dato: 03.03.2020

Vedtatt i Formannskapet den 18. mars 2020, sak 31/20

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
1. Kommunale salgs- og skjenkebevillinger	3
Bestemmelser for salgsbevillinger	4
2. Skjenkebevillinger	4
Bestemmelser for skjenkebevillinger	6
3. Bevillingsperiode	7
Bestemmelser til bevillingsperiode	7
4. Salgs- og skjenketider i kommunen	7
Bestemmelser for salgs- og skjenketider i kommunen	7
5. Gebyr for salg og skjenking	8
Bestemmelser for gebyr for salg og skjenking	8
6. Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger	9
Bestemmelser for kontroll med salgs- og skjenkebevillinger	9
7. Reaksjoner ved overtredelse	9
Bestemmelser om reaksjoner ved overtredelse	10
8. Delegasjon	10
Bestemmelser om delegasjon	10
9. Inndragning av salgs- og skjenkebevillinger	11

Innledning

Alkoholpolitiske retningslinjer omfatter først og fremst kommunens bestemmelser for omsetning av lovlig alkoholholdig drikk i henhold til Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (heretter kalt alkoholloven). Kommunens bestemmelser er nedfelt i alkoholpolitiske retningslinjer. Salgs- og skjenketider er nedfelt i *Forskrift om salgstid og skjenketid for alkoholholdig drikk for Rakkestad kommune, Østfold*, jf. alkoholloven § 4-4. Gjeldende forskrift er fra kommunestyrets vedtak 8. desember 2005.

Lov om omsetning av alkoholholdig drikk har som formål å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Et sentralt mål for alkoholpolitikken er å redusere totalkonsumet av alkohol gjennom tiltak rettet mot hele befolkningen. Sammenhengen mellom det totale alkoholkonsumet i befolkningen og skadeomfanget er godt dokumentert.

Alkoholloven og forskriftene til denne lov inneholder en rekke tiltak som regulerer tilgjengeligheten til alkohol. Alkoholloven definerer alkoholholdig drikk som fellesbetegnelse på drikker som inneholder mer enn 2,5 volumprosent alkohol.

Loven regulerer blant annet monopolordning for salg av alkohol over 4,75 volumprosent alkohol, generell bevillingsplikt for salg og skjenking, salgs- og skjenketider, aldersbestemmelser og kontroll med at vilkårene blir overholdt alkoholreklame.

Alkoholloven gir kommunene ansvaret for å tildele og eventuelt inndra bevillinger til å selge og skjenke alkoholvarer innenfor kommunens grenser. Kommunene kan i forholdsvis stor grad utøve et alkoholpolitisk skjønn.

Medio februar 2020 hadde Rakkestad kommune 6 forretninger med salgsbevilling og 8 serveringssteder med skjenkebevilling.

Rakkestad kommune har avtale med eksternt vaktsselskap når det gjelder salgs- og skjenkekontroll, kontroll i forhold til røykeloven og salgs- og skjenkestedenes internkontrollsystem.

1. Kommunale salgs- og skjenkebevillinger

Kommunen kan tildele to hovedtyper bevillinger:

- Salgsbevillinger
- Skjenkebevillinger - faste eller for enkelte anledninger og ambulerende bevillinger

Etter alkoholloven kan kommunen utøve skjønn ved behandling av søknad om salgs- og skjenkebevilling (§ 1-7a). Kommunen kan blant annet legge vekt på antallet salgs- og skjenkesteder, stedets karakter, beliggenhet, målgruppe, trafikk- og ordensmessige forhold,

næringspolitiske hensyn og hensynet til lokalmiljøet for øvrig. Det kan også legges vekt på egnethet etter alkoholloven § 1-7a siste setning, jf. § 1-7b. Prinsipielle alkoholfrie soner er et annet forhold som kan reguleres gjennom lokale retningslinjer.

Salgsbevillinger gjelder alkoholholdig drikke med høyst 4,7 volumprosent alkohol. Det er ikke satt noe tak for antall salgsbevillinger i Rakkestad kommune. Det er imidlertid forutsatt at bevillinger skal gis til dagligvareforretninger hvor alkoholholdig drikke er tilleggsvarer. Alkoholholdig drikke skal ikke selges i spesialforretninger eller spesialutsalg med mindre det foreligger særskilt tillatelse. Rakkestad kommune skal ikke gi bevilling til kiosker, bensinstasjoner eller gatekjøkken.

Bestemmelser for salgsbevillinger

1.1 Tak for antall bevillinger

Det settes ikke tak for antall salgsbevillinger i Rakkestad kommune.

1.2 Vinmonopol

Det kan gis salgsbevilling til selvbetjent vinmonopol i Rakkestad kommune.

1.3 Krav til forretning for salgsbevilling

Det kan gis salgsbevilling for alkoholholdig drikk med inntil 4,7 volumprosent alkohol til dagligvareforretninger hvor alkoholholdig drikk omsettes som tilleggsvarer. Det er en forutsetning at dagligvareforretningen også selger alkoholfri og alkoholsvak drikk.

1.4 Forretninger som ikke gis salgsbevilling

Det gis ikke salgsbevilling til bensinstasjoner, gatekjøkken eller kiosker. Det samme gjelder såkalte storkiosker eller bensinstasjoner som fører et rimelig utvalg av dagligvarer.

2. Skjenkebevillinger

Skjenkebevilling kan gjelde en, flere eller alle typer alkoholholdige drikker. Det gis skjenkebevilling for følgende kombinasjoner etter alkoholloven § 1-3:

- Gruppe 1 : Øl (inntil 4,7 volumprosent alkohol).
- Gruppe 2 : Øl og vin (alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent).
- Gruppe 3 : Øl, vin og brennevin.

Det er ikke satt tak for antall skjenkebevillinger i Rakkestad kommune. Det er ønske om "alkoholfrie soner" på steder i umiddelbar tilknytning til lokaler/plasser der barn/ungdom oppholder seg eller har sitt daglige virke, jf. alkoholloven § 1-7a.

I utgangspunktet må man ha skjenkebevilling for å drikke eller servere alkohol når dette skjer utenfor det private rom. Dette gjelder lokaler:

- som vanligvis er tilgjengelige for alle
- som er forsamlingslokaler eller andre festlokaler

I lokaler hvor det drives serveringsvirksomhet kreves det i utgangspunktet alltid bevilling. Unntaket er sluttede selskaper hvor eier, leier, driver eller ansatt disponerer lokalene til eget bruk til sluttet selskap, jf. alkoholloven § 8-9.

Bedrifter som skjenker i egne lokaler uten betaling for skjenkingen trenger ikke søke bevilling.

Det er en forutsetning for unntakene at det ikke benyttes varer som er knyttet til stedets ordinære skjenke drift og varelager. Den alkoholholdige drikk som konsumeres, må være privat innkjøpt og bevillingshaver må kunne godtgjøre dette. Dersom det skjer en sammenblanding av skjenkevirksomhetens varer og private varer, vil dette være bevillingshavers ansvar. Det er videre et krav at bevillingshaver kan godtgjøre at lokalene disponeres til eget bruk og til sluttet selskap.

Bedrifter, organisasjoner og lignende som leier et offentlig lokale til feiring av for eksempel jubileum, må søke om skjenkebevilling.

Bevilling for en enkelt anledning - åpent arrangement

Kommunen kan gi bevilling for en enkelt anledning. Bevillingen må knytte seg til et arrangement, og det må søkes om særskilt bevilling i forkant av hvert enkelt arrangement. Bevillingen gjelder salg og skjenking av alkoholholdig drikk.

Hva som kan defineres som en "enkel bestemt anledning" avgjøres i forhold til tidsperiode. Departementet har i den anledning uttalt: "Generelt kan det sies at arrangementer som strekker seg over perioder på 3-6 dager etter omstendighetene kan betraktes som en enkelt anledning".

Ambulerende bevilling – sluttet selskap

Kommunestyret kan opprette et bestemt antall ambulerende bevillinger som først i forbindelse med enkeltsøknad kobles til person og lokale. Ambulerende bevillinger kan gis for øl, vin og brennevin, men bare til sluttede selskaper. Med deltakere i sluttet selskap menes personer som er personlig invitert, som er meldt på før arrangementet starter, har en eller annen tilknytning til hverandre og til den som inviterer. Personkretsen er ikke åpen for utenforstående. Såkalt sluttet selskap omfatter ikke foreninger, klubber, idrettslag, studentfester, sommerfester i borettslag, kunstutstillinger m.v.

Det er ikke nødvendig å søke bevilling for skjenking av alkohol til mindre arrangementer som opprinnelig kunne ha vært holdt hjemme, for eksempel jubileum, konfirmasjon eller lignende, når skjenkingen skjer uten betaling.

Skal det arrangeres fest i sluttet selskap i forsamlings- eller festlokaler er det et krav om at den som låner eller leier ut lokalet ikke er involvert i arrangementet på annen måte enn ved å stille lokalet og tilhørende utstyr til disposisjon. Skal utleier/ utlåner også sørge for innkjøp og/eller skjenke drikke kreves skjenkebevilling.

Bestemmelser for skjenkebevillinger

2.1 Tak for skjenkebevillinger

Det settes ikke tak for antall skjenkebevillinger i Rakkestad kommune.

2.2 Alkoholgrupper

Alminnelig skjenkebevilling kan gjelde for

- Gruppe 1: Alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol.
- Gruppe 2: Alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent.
- Gruppe 3: All alkoholholdig drikk.

2.3 Ordensvakter

Politiet eller Rakkestad kommune som bevillingsmyndighet kan stille krav om ordensvakter for skjenkebevilling som en fast ordning, samt for bevillinger som gis for en enkelt anledning/arrangement. Ved offentlige arrangement skal det også sendes egen søknad om arrangementet til Politiet.

2.4 Skjenkesteder- begrensninger

Det gis ikke skjenkebevilling til serveringssteder i tilknytning til kjøpesentra, gatekjøkken, eller storkiosker. Det gis heller ikke skjenkebevilling til arrangement tilknyttet idrettslig aktivitet, til arenaer for barneidrett eller på steder i umiddelbar tilknytning til barn og ungdoms oppholdssted, daglige virke eller plasser hvor disse er størstedelen av et publikum. Ved alkoholserving på slike arrangementer eller områder, må det skje i lukkede rom hvor barn ikke har tilgang. Av kommunens egne bygg kan det tillates fast skjenkebevilling kun i Kulturhuset.

2.5 Skjenking utendørs

Det kan tillates skjenking på plass utendørs når plassen har direkte tilknytning til serveringsstedet som har skjenkebevilling, og uteplassen er fysisk avgrenset fra andre uteoppholdsarealer. Uteplassen må være klart definert i bevillingsvedtaket.

2.6 Bevilling for en enkelt anledning- åpent arrangement

Kommunen kan gi bevilling for en enkelt, bestemt anledning. Med «enkelte anledning» menes arrangement som maksimalt strekker seg inntil 6 dager. Før søknaden blir behandlet skal det innhentes uttalelse fra Politiet. Søknad om skjenkebevilling skal være avgjort innen 4 fire måneder, jf. alkoholoven § 1-11 første avsnitt.

2.7 Ambulerende bevilling- sluttet selskap

Ambulerende skjenkebevilling kan gis til sluttede selskap i forbindelse med skjenking av alkohol i lokaler hvor man ikke utøver fast skjenkerett (klubbhus og lignende). Ordinær behandlingstid av slik søknad er 2 uker. Søknaden må være kommuneadministrasjonen i hende i god tid før arrangementet.

3. Bevillingsperiode

Bestemmelser til bevillingsperiode

- 3.1 Kommunale salgs- og skjenkebevillinger kan gis for perioder inntil 4 år og deretter for ytterligere 4 år, og med opphør senest 30. september året etter at nytt kommunestyre har tiltrådt. Dette forutsetter at kommunen etter første fireårsperiode skal ha en gjennomgang av alkoholpolitikken, herunder bevillingspolitikken, og besluttet at bevillingene kan videreføres uten krav om ny søknad.

Kommunen kan også gi bevilling for en bestemt del av året.

4. Salgs- og skjenketider i kommunen

Alkoholloven har bestemmelser om normal- og maksimaltider for salg og skjenking av alkoholholdig drikk. Kommunen står fritt til å bestemme sine salgs- og skjenketider innenfor lovens maksimaltider.

Salgstider for Rakkestad kommune følger alkohollovens maksimaltider.

Skjenketider for Rakkestad kommune ligger mellom normaltiden og maksimaltiden i alkoholloven, og skal i henhold til den kommunale forskriften opphøre kl. 01.30.

Serveringsstedene skal stenge kl. 02.00, således utløper skjenketiden en halv time før stenetid.

Bestemmelser for salgs- og skjenketider i kommunen

- 4.1 Salgstider for alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol
Mandag til fredag	kl. 08.00 – kl. 20.00
Lørdag	kl. 08.00 – kl. 18.00
Dager før søn- og helligdag med unntak av Kristi Himmelfartsdag	Salgstid som gjelder for vedkommende ukedag, dog ikke lenger enn kl. 18.00.

Det er ikke salg eller utlevering av alkohol på søn- og helligdager, 1. og 17. mai.

4.2 **Skjenketider for alkoholholdig drikk med lavere alkohol enn 22 volumprosent**

Alle ukedager	kl. 09.00 – kl. 01.30
Nyttårsaften	Inntil kl. 02.00
Skjenking utendørs	kl. 09.00 – kl. 01.30

4.3 **Skjenketider for alkoholholdig drikk over 22 volumprosent alkohol**

Alle ukedager	kl. 13.00 – 01.30
Nyttår	Inntil kl. 02.00
Skjenking utendørs	kl. 13.00 – kl. 01.30

4.4 **Skjenketid for en enkelt anledning og ambulerende bevillinger**

Skjenketid for en enkelt anledning og ambulerende bevillinger følger skjenketiden i henhold til pkt. 4.2 og pkt. 4.3 ovenfor.

Kommunen kan ut ifra arrangementets art fastsette kortere skjenketid i enkelttilfeller.

Dette i henhold til lokal forskrift FOR- 1998-01-29-135 Forskrift om salgstid og skjenketid for alkoholholdig drikk, Rakkestad kommune.

5. Gebyr for salg og skjenking

Etter alkoholloven skal bevillingshaverne betale et årlig gebyr for rett til salg og skjenking av all alkoholholdig drikk beregnet i forhold til forventet omsatt mengde.

- Gruppe 1 Drikk som inneholder over 2,5 og høyst 4,7 volumprosent alkohol
- Gruppe 2 Drikk som inneholder over 4,7 og mindre enn 22 volumprosent alkohol
- Gruppe 3 Drikk som inneholder mellom 22 og 60 volumprosent alkohol.

Bestemmelser for gebyr for salg og skjenking

5.1 **Minstegebyr**

Minstegebyret er i henhold til alkoholforskriften § 6-2.

5.2 **Reduksjon i bevillingsgebyr**

Steder som får bevilling etter 1. august, betaler halv minsteavgift. Bevillinger som tas i bruk fra 1. desember slipper årsavgift, men betaler etter omsetning.

5.3 **Gebyr for enkelte anledninger og ambulerende bevillinger**

For bevilling som gjelder skjenking av alkoholholdig drikk ved en enkelt anledning og ambulerende bevilling kreves inn et gebyr etter § 6-2 i *Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv.(alkoholforskriften)*

6. Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger

I henhold til alkoholloven har kommunene ansvaret for å utøve kontroll med salgs- og skjenkebevillinger. Kontrollen skal særlig omfatte salgs- og skjenketidene, aldersgrensebestemmelsene og at det ikke selges eller skjenkes til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler. Kommunen skal sikre at kontrollen til enhver tid er rettet mot de forhold som synes hensiktsmessige etter en vurdering av de lokale forhold.

Salgs- og skjenkestedene skal kontrolleres så ofte som behovet tilsier. Hvert sted skal kontrolleres minst en gang årlig. Kommunen skal årlig utføre minst tre ganger så mange kontroller som de har salgs- og skjenkesteder.

Bestemmelser for kontroll med salgs- og skjenkebevillinger

6.1 Reglement for kontroll

For kontroll med salgs- og skjenkebevillinger gjelder de til enhver tid gjeldende forskrifter, fastsatt av Departementet.

6.2 Antall kontroller

Hvert salgs- og skjenkested skal kontrolleres minst en gang årlig. Kommunen skal utføre minst tre ganger så mange kontroller som de har salgs- og skjenkesteder. Salgs-/skjenkestedets internkontrollsystem kontrolleres en gang pr. år.

6.3 Administrering av kontroller

Rådmannen gis fullmakt til å administrere kontrollene i henhold til forskriften, herunder iverksette kontroll utover minimumskravene.

7. Reaksjoner ved overtredelse

Med virkning fra 01.01.2016 har Stortinget vedtatt normerte regler for inndragning av bevillinger i form av et prikktildelingssystem jf. alkohollovens § 1-8.

Ved overtredelser som nevnt i alkoholforskriften § 10-2 jf. § 10-3 skal kommunen tildele bevillingshaver et bestemt antall prikker for forseelser i henhold til normerte regler. Dersom bevillingshaver i løpet av en periode på 2 år er tildelt til sammen 12 prikker, skal kommunestyret inndra bevillingen for et tidsrom på en uke.

Dersom det foreligger helt spesielle og svært formildende omstendigheter, kan kommunen tildele færre prikker for en overtredelse. Dersom det foreligger svært skjerpene omstendigheter, kan kommunen tildele flere prikker.

Bestemmelser om reaksjoner ved overtredelse

7.1 **Prikktildeling**

Ved overtredelser av alkoholloven tildeles «prikker» i henhold til gjeldende bestemmelser for prikktildeing.

Prikktildeling anses som et enkeltvedtak. Det sendes forhåndsvarsel til bevillingshaver med angitt frist for uttalelse. Vedtaket kan påklages og klagen behandles av Fylkesmannen.

Vedtaket om inndragning av bevilling er et enkeltvedtak. Det er tilstrekkelig med forhåndsvarsel om vedtak samtidig som det gis siste melding om prikktildeing. Vedtaket kan påklages og klagen behandles av Fylkesmannen.

8. Delegasjon

Bestemmelser om delegasjon

8.1 **Vedtaket om salgs- og skjenkebevillinger**

Kommunestyrets myndighet etter alkoholloven delegeres til rådmannen i enkeltsaker og i ikke prinsipielle saker så langt loven tillater det, med følgende unntak:

- Alle søknader om fast skjenkebevilling skal behandles av kommunestyret.
- Søknad om ambulerende bevilling, bevilling for enkelt anledninger og mindre meldingsendringer gjeldende skjenkebevilling, som eksempelvis melding om eierskifte, kan avgjøres av rådmannen.
- Søknader om salgsbevilling til nye forretninger som ikke tidligere har hatt salgsbevilling, skal behandles av kommunestyret.
- Søknader om salgsbevilling til forretninger som har fått bevilling- for eksempel ved eierskifte – kan avgjøres av rådmannen.
- Vedtak om prikktildeing og inndragning delegeres til rådmannen.

9. Inndragning av salgs- og skjenkebevillinger

Antall prikker for ulike overtredelser etter Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk m.v.

Overtredelser som gir åtte prikker

- Skjenking til person som er under 18 år
- Brudd på bistandsplikten
- Brudd på kravet om forsvarlig drift
- Hindring av kommunal kontroll

Overtredelser som gir fire prikker

- Salg og utlevering til person som er åpenbart påvirket av rusmidler, skjenking til person som er eller må antas å bli åpenbart påvirket av rusmidler.
- Brudd skjenketidsbestemmelsene
- Skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 3 til person på 18 eller 19 år,
- Brudd på alderskravet til den som skjenker alkoholholdig drikk

Overtredelser som gir to prikker

- Det gis adgang til lokalet til person som er åpenbart påvirket av rusmidler, eller bevillingshaver sørger ikke for at person som er åpenbart påvirket av rusmidler forlater stedet
- Mangler ved bevillingshavers internkontroll
- Manglende levering av omsetningsoppgave innen kommunens frist
- Manglende betaling av bevillingsgebyr innen kommunens frist
- Brudd på krav om styrer og stedfortreder
- Gjentatt narkotikaomsetning på skjenkestedet
- Gjentatt diskriminering

Overtredelser som gir én prikk

- Brudd på kravet om alkoholfrie alternativer
- Brudd på regler om skjenkemengde
- Konsum av medbrakt alkoholholdig drikk
- Gjester medtar alkohol ut av lokalet
- Brudd på krav om plassering av alkoholholdig drikk på salgssted
- Brudd på vilkår i bevillingsvedtaket
- Brudd på reklameforbudet